

Granskning av delårsrapport 2019

Region Gävleborg

Projektledare Rebecka Hansson

*Projektmedarbetare Cecilia Axelsson, Karin Magnusson,
Elin Visuri, Viktor Hallström och Casper Wessén*

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1.	Bakgrund	4
1.2.	Syfte och Revisionsfrågor	4
1.3.	Revisionskriterier	4
1.4.	Avgränsning och metod	4
2.	laktagelser och bedömningar	6
2.1.	Lagens krav och god redovisningssed	6
2.1.1.	Förändringar i lag och god redovisningssed från 1 januari 2019	6
2.1.2.	laktagelser	9
2.1.3.	Bedömning	12
2.2.	God ekonomisk hushållning	13
2.2.1.	laktagelser	13
2.2.2.	Bedömning	14
3.	Bedömningar utifrån revisionsfrågor	15

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av Region Gävleborgs förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2019-01-01 – 2019-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om det prognostiserade resultatet är förenligt med de mål som regionfullmäktige fastställt.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019.

Vi konstaterar att det är en fortsatt oroväckande nettokostnadsutveckling, där utvecklingen överstiger budgeterat utrymme. Särskilt de ökade kostnaderna för köpt vård och inhyrd personal är bekymmersamt. Prognosticerat resultat uppgår till +484 mnkr. I resultatet ingår orealiserade vinster som prognosticeras till 622 mnkr. Verksamhetens prognosticerade resultat före finansiella poster uppgår till -100 mnkr där underskottet främst förklaras av Hälso- och sjukvårdsnämnden som prognosticerar en negativ avvikelse mot budget under 2019 med 253 mnkr. Vi bedömer kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden som fortsatt oroande.

Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019.

Enligt redovisningen i delårsrapporten så bedöms målen till övervägande del uppnås på helårsbasis. Avsaknaden av kriterier för bedömning av måluppfyllelsen innebär dock svårigheter för revisionen att värdera sannolikheten i huruvida målen kommer att uppnås.

Regionens resultat och ekonomiska läge

Det prognostiserade resultatet uppgår till +484 mnkr vilket är 297 mnkr bättre än budgeterat resultat för 2019. Verksamhetens totala prognosticerade nettokostnader för 2019 beräknas öka med 3,1% i jämförelse med utfallet för helåret 2018. I jämförelsen ska även tas i beaktande att nettokostnaderna för 2018 ökade med 3,8% jämfört med året innan. Motsvarande ökning för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är +298 mnkr eller 3,2%.

Verksamhetens prognosticerade resultat före finansiella poster uppgår till -100 mnkr (-110 mnkr år 2018). Finansnettot beräknas i prognosen för helåret att uppgå till +584

mnkr att jämföra med budget om +25 mnkr och föregående år om +249 mnkr. Sammantaget innebär detta att det prognosticerade positiva resultatet på 484 mnkr i sin helhet förklaras av ett positivt finansnetto. Finansnettot syftar till att säkerställa framtida pensionsutbetalningar. Det är därför väsentligt att regionen arbetar långsiktigt med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna för att möjliggöra framtida positiva resultat före finansnetto.

Utifrån vår granskning vill vi lyfta fram följande:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden prognosticerar en negativ avvikelse mot budget för året om 253 mnkr. För 2018 redovisade nämnden en negativ avvikelse mot budget om 265 mnkr. Även Hållbarhetsnämnden prognosticerar en negativ avvikelse mot budget om 17 mnkr. Vi konstaterar att det är en oroväckande nettokostnadsutveckling, där utvecklingen överstiger budgeterat utrymme. Särskilt de ökade kostnaderna för köpt vård och inhyrd personal är bekymmersamt. Vi ser allvarligt på den fortsatta kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- Det är väsentligt att en åtgärdsplan fastställs och att planerade åtgärder vidtas för att förändra den ökande kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- Av årsredovisningen 2018 framgick att Hälso- och sjukvårdsnämnden har fattat ett inriktningsbeslut om en långsiktig handlingsplan för att nå en ekonomi i balans. Planen innehöll bland annat åtgärder för att minska beroendet av inhyrd personal och köpt vård samt att införa ett nytt arbetssätt med god och nära vård. Någon redogörelse av det fortsatta arbetet kring den långsiktiga handlingsplanen återfinns inte i delårsrapporten för 2019. Av delårsrapporten framgår däremot att regionstyrelsen har fått i uppdrag att samordna och leda arbetet med att ta fram och genomföra en åtgärdsplan för god ekonomisk hushållning. Det är väsentligt att styrelsen, utifrån sin uppsiktsplikt, säkerställer att åtgärder vidtas under 2019 för att få en ekonomi i balans.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. I samband med fullmäktiges behandling av delårsrapporten ska även revisorerna bedöma resultatet i delårsrapporten. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av regionens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Regionen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisionsobjekt är styrelsen som är ansvarig för delårsrapportens upprättande.

1.2. Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning vilken skall biläggas delårsrapporten i samband med fullmäktiges behandling av densamma.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

1.3. Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R17, Delårsrapport
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport

1.4. Avgränsning och metod

Granskningen av delårsrapporten omfattar:

- översiktlig granskning av den finansiella delen av delårsrapporten per 2019-08-31,
- förvaltningsberättelsens innehåll,

- hur Regionen redovisar hur väl det prognostiserade resultatet är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning (finansiella och verksamhetsmässiga mål).

Granskningen utgår från Vägledning 4, Granskning av delårsrapport, utgiven av Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom analytisk granskning och intervjuer med nyckelpersoner som är ansvariga för delårsrapportens upprättande.

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen till den information som ingår i delårsrapporten. Detta utesluter inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt ISA och god revisions sed i övrigt har.

Den granskade delårsrapporten fastställs av regionstyrelsen 2019-10-16 och regionfullmäktige behandlar delårsrapporten 2019-10-30.

Personal vid Regionstab Ekonomi har haft möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast av rapporten.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Lagens krav och god redovisningssed

2.1.1. Förändringar i lag och god redovisningssed från 1 januari 2019

Riksdagen beslutade 2018 om en ny kommunal bokförings – och redovisningslag (lag 2018:597). Den nya lagen skall tillämpas från 1 januari 2019.

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) är en ramlag där Rådet för kommunal redovisning (RKR) är normgivande organ. Rådet har som huvuduppgift att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner, landsting och kommunalförbund i enlighet med lagen. Detta sker bland annat genom att göra uttolkningar av god redovisningssed samt att utarbeta rekommendationer.

Den kommunala och landstingskommunala redovisningens syfte är ta fram underlag för:

- Nationell och internationell statistik som ger underlag för beräkning av olika bidrag mm
- Jämförbar jämförelse med andra kommuner och landsting
- Grund för resursfördelning

Mot bakgrund av syftet är det väsentligt att redovisningen samt de finansiella rapporterna följer gällande lagstiftning och god redovisningssed.

Ändringar i lag och ändrade redovisningsprinciper

Införande av en ny kommunal bokförings- och redovisningslag innebär en ändring i de tillämpande enheternas redovisningsprinciper. Av förändringarna i redovisningsprinciperna kan följande särskilt nämnas:

- Redovisning av finansiella instrument ska ske till verkligt värde.
- Det är inte längre möjligt att skriva upp finansiella anläggningstillgångar.
- Det är inte längre möjligt att aktivera forskning som en immateriell anläggningstillgång.
- Nyttjandeperiod för immateriella anläggningstillgångar är 5 år om inte längre tid med rimlig grad av säkerhet kan fastställas.
- Principen om att intäkter och kostnader som är hänförliga till räkenskapsåret ska tas med oavsett tidpunkten för betalningen.

RKR's tolkning av den sistnämnda punkten har varit att endast offentliga bidrag ska bidra till de framtida kostnaderna, medan övriga bidrag ska bidra till utflödet av pengar vid genomförande av investeringen. RKR har i rekommendation R2 Intäkter därav angivit att endast offentliga investeringsbidrag kan periodiseras över investeringens nyttjandeperiod.

Den största enskilda frågan inför stiftandet av den nya lagen har varit pensionsredovisningen. Den nya lagen innebär dock ingen ändring i redovisningen utan blandmodellen ligger fortsatt fast. Detta innebär att pensionsskuld uppkommen före 1998 ska fortsatt hanteras som ansvarsförbindelse och pensionsskuld uppkommen efter 1998 ska hanteras som avsättning. Regeringen motiverar detta med att det bör utredas vidare vilka konsekvenser en ändrad redovisningsmodell för kommunala pensionsförpliktelser får på den kommunala ekonomin samt hur detta påverkar balanskravet och kravet på god ekonomisk hushållning.

Förändringar i sak är i övrigt små. Nämnas kan att de grundläggande principerna samt krav på rättvisande bild är inskrivna i den nya lagen. Detta fanns tidigare angivna i rekommendationer från RKR. En annan större skillnad är även införande av paragrafer gällande sammanställda räkenskaper som tidigare fanns angivna i rekommendation från RKR.

Om principerna för värdering, klassificering eller indelning i poster eller delposter har ändrats, ska, enligt LKBR 5 kap 6§ och 6 kap 5§, posterna för det närmast föregående räkenskapsåret räknas om eller ändras på det sätt som behövs för att de ska kunna jämföras med räkenskapsårets poster. Övergången till den nya lagen har inneburit förändringar i principerna och RKR har med anledning av detta gett ut en information¹ kring fastställande av ingångsbalansräkning. I informationen lämnas exempel på tre viktiga poster som behöver justeras med anledning av de ändrade redovisningsprinciperna. Dessa poster är uppskrivningar av finansiella anläggningstillgångar, värdering av finansiella instrument till verkligt värde och avsättningar/skulder som inte uppfyller kriterierna för periodisering av intäkt.

En genomgång av regionens balansräkning har skett för att kartlägga vilka effekter den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning samt RKR´s information kring fastställande av ingångsbalansräkning får på de finansiella rapporterna 2019. Kartläggningen kan sammanfattas enligt följande:

- Regionens pensionsfond omfattas av finansiella instrument som innehåser för att generera avkastning eller värdestegring. Sådana finansiella instrument ska värderas till verkligt värde och värdeförändringen ska redovisas i resultaträkningen (LKBR 7 kap 6§). Värdering till verkligt värde innebär att värdering ska ske utifrån instrumentets marknadsvärde. Vid avstämning med regionen framkommer att regionens finansiella instrument inte omfattas av de instrument som enligt lag är undantagna från värdering till verkligt värde (LKBR 7 kap 7§).
- I den ingående balansen för 2019 finns finansiella anläggningstillgångar redovisade, som bland annat består av andelar i Kommuninvest. Uppskrivning av finansiella anläggningstillgångar är inte längre möjlig genom att tidigare paragraf är borttagen i den nya lagen. Kommuninvests medlemmars insatskapital ska klassificeras som en finansiell anläggningstillgång och ska enligt lagen värderas till "belopp motsvarande utgifterna för tillgångens förvärv" (LKBR 7 kap 1§). Medlemmar

¹ "Fastställande av ingångsbalansräkning och andra jämförelsetal 2019 i samband med övergång till rapportering enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning – vägledning och exempel"

som har betalat in insatskapital vid inträde samt i samband med särskilda insatser ska redovisa dessa som finansiella anläggningstillgångar med ett värde motsvarande utgiften för tillgångens förvärv. Insatsemissioner samt insatskapital som har betalats in enligt återbäringsmodellen ska däremot inte medräknas i utgifterna för tillgångens förvärv. Sådana poster behöver således återföras mot eget kapital.

- I regionens ingående balans 2019 finns upptagna långfristiga skulder som motsvaras av erhållna investeringsbidrag. Dessa investeringsbidrag återlöses i samma takt som nyttjandeperioden på aktuell investering. Enligt RKR's rekommendation R2 får endast offentliga investeringsbidrag periodiseras på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning. Enligt uppgift är de investeringsbidrag som är redovisade som långfristiga skulder endast offentliga bidrag, varvid någon återföring av dessa investeringsbidrag inte behöver göras.
- I regionens ingående balans 2019 finns immateriella anläggningstillgångar redovisade. Vid avstämning med regionen framkommer att nedlagda kostnader för forskning inte finns medräknade i posten.

En genomgång av de redovisade effekterna av ändrade redovisningsprinciper har skett utifrån lagens krav och god redovisningssed och presenteras under avsnittet 2.1.2 lakttagelser.

Särskilt kring delårsrapport

Av LKBR 13 kap 2§ framgår att en delårsrapport ska innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad revisionsberättelse. Av 13 kap 3§ framgår att delårsrapporten även ska omfatta jämförelsetal. För resultaträkningen ska jämförelsetalen motsvara samma period närmast föregående räkenskapsår, och även redovisa prognos för helårsresultatet och budget för innevarande räkenskapsår. För balansräkningen ska jämförelsetalen motsvara närmast föregående räkenskapsårs utgång. I övrigt reglerar inte lagen närmare hur en delårsrapport ska upprättas och vad den ska omfatta. Här har istället RKR, som normgivande organ, gett ut en rekommendation gällande delårsrapporter, R17.

Rekommendationen anger att en delårsrapport, utöver vad som framgår av lagen, även ska innehålla en samlad men översiktlig beskrivning av kommunens/landstingets drift och investeringsverksamhet.

Av rekommendationen framgår att delårsrapporten främst ska lämna information om händelser eller omständigheter som avser tiden efter senast lämnad årsredovisning. Av denna anledning behöver delårsrapporten endast innehålla en förenklad förvaltningsberättelse som innehåller minst följande information:

- Händelser av väsentlig betydelse under eller efter delårsperiodens slut.
- Upplysningar om den förväntade utvecklingen avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till fastställd budget.
- En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.

Rekommendationen anger även att delårsrapporten ska innehålla notupplysningar gällande tillämpade redovisningsprinciper, säsongsvariationer, jämförelsestörande och extraordinära poster, effekter av ändrade uppskattningar samt förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser.

En genomgång av regionens delårsrapport har skett utifrån lagens krav och god redovisningssed och presenteras under avsnittet 2.1.2 lakttagelser.

2.1.2. lakttagelser

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti. Resultatet för perioden uppgår till 715 mnkr. Styrelsen har överlämnat rapporten inom lagstadgad tid till fullmäktige.

Förvaltningsberättelse

Delårsrapporten innehåller ingen egen rubrik "Förvaltningsberättelse" men lämnar en redogörelse som omfattar följande områden:

- Rapportering av mål och måluppfyllelse
- Verksamhetsredovisning
 - Produktion och besöksstatistik
 - Medarbetare
- Ekonomi och strukturella förutsättningar
 - Det ekonomiska läget
 - Omvärldsanalys
 - Finansiell analys
 - Drift- och investeringsredovisning
 - Framtidsbedömning
 - Sammanställd redovisning

Redogörelsen innehåller uppgift om *händelser av väsentlig betydelse* kopplat till regionens fyra politiska områden och vad som skett inom ramen för dessa. Dessa händelser avser händelser som inträffat under eller efter delårsperiodens slut, men innan delårsrapporten upprättats. Upplýsningar lämnas även kring fördröjningar i upphandlingsprocesser och detaljplanebeslut kopplat till Framtidsbygget. Upplýsningar lämnas däremot inte specifikt om förändringar i driften av Bollnäs sjukhus från november 2019, däremot framgår att inrangeringsförhandlingar för övergångsvillkor för medarbetare vid Bollnäs sjukhus har genomförts.

Upplýsningar om regionens *förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån god ekonomisk hushållning* lämnas i delårsrapporten. Av redogörelsen, som sker utifrån lämnad prognos 2019-2022, framgår att redovisad resultatmarginal för prognosperioden uppgår till 2% av verksamhetens nettokostnader, vilket är i linje med regionfullmäktiges fastställda målnivå för god ekonomisk hushållning. Styrelsen bedömer det finnas förutsättningar för regionen att redovisa en ekonomi i balans under de närmaste åren men det förutsätter att kostnadsutvecklingen dämpas. I lämnad prognos för 2020 anges att

kostnadsutvecklingen uppgår till 0,5%, vilket kan jämföras med prognosticerad kostnadsutveckling för 2019 om 3,1%.

För att dämpa kostnadsutvecklingen har regionstyrelsen fått i uppdrag att samordna och leda arbetet med att ta fram och genomföra en åtgärdsplan för god ekonomisk hushållning, där åtgärder ska ske kopplat till inköp, bemanning, prismodeller samt administration och samverkan. Enligt uppgift omfattar denna åtgärdsplan alla regionens nämnder.

I delårsrapporten lämnas dock inga upplysningar om hur långt regionstyrelsen har kommit i arbetet med framtagande av åtgärdsplanen, vilka åtgärder som har fastställts och när dessa kommer att genomföras. Upplysningar kan med fördel även lämnas kring vilka effekter dessa beslutade åtgärder kommer att få på ekonomi och verksamhet.

En *redovisning av hur helårsprognosen* förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten görs. Det prognostiserade resultatet uppgår till +484 mnkr vilket är 297 mnkr bättre än budgeterat. Verksamhetens prognosticerade resultat före finansiella poster uppgår till -100 mnkr.

Regionstyrelsen prognosticerar ett resultat för helåret om +748 mnkr, vilket är 561 mnkr bättre än budget. Ökningen mot budget anges främst beror på realiserade vinster inom pensionsfonden om 622 mnkr.

Hälso- och sjukvårdsnämndens prognos visar en negativ avvikelse mot budget med -253 mnkr, vilket motsvarar 4,2% av budgeterat anslag. I förvaltningsberättelsen lämnas korta kommentarer till orsak till väsentliga budgetavvikelser, vilka är ökade kostnader för inhyrd personal, köpt vård och personal. Av kommentarerna framgår inte vilka åtgärder som planeras för att minska underskottet inom nämnden. Under 2018 fattade nämnden ett inriktningsbeslut om en långsiktig handlingsplan för att nå en ekonomi i balans. Av årsredovisningen 2018 kunde utläsas att planen bland annat innehöll åtgärder för att minska beroendet av inhyrd personal och köpt vård samt att införa ett nytt arbetssätt med god och nära vård. Delårsrapporten kan med fördel kompletteras med uppgifter om arbetet kopplat till denna handlingsplan.

Hållbarhetsnämndens prognos visar en negativ avvikelse mot budget med -17 mnkr, vilket motsvarar 3,3% av budgeterat anslag. I förvaltningsberättelsen lämnas korta kommentarer till orsak till väsentliga budgetavvikelser, vilka är lägre intäkter i form av uteblivet statsbidrag samt ökade kostnader för ersättning till trafikföretagen. Av kommentarerna framgår inte vilka åtgärder som planeras för att minska underskottet inom nämnden.

Verksamhetens totala prognosticerade nettokostnader för 2019 beräknas öka med 3,1% i jämförelse med 2018. Nettokostnadsökningen 2018 uppgick till 3,8% i jämförelse med året innan.

En *bedömning av balanskravsresultatet* utifrån helårsprognosen lämnas. Det kan konstateras att det vid årets ingång inte finns något negativt balanskravsresultat från tidigare år att återställa. I och med årets prognostiserade resultat förväntas regionen redovisa ett positivt balanskravsresultat och en ekonomi i balans för år 2019.

Finansiella rapporter

Delårsrapporten innehåller resultat- och balansräkning samt de noter som krävs enligt RKR:s rekommendation R17. Räkenskaperna omfattar periodens utfall samt jämförelsetal i enlighet med rekommendationen. Regionen upprättar ej sammanställd redovisning.

En samlad, översiktlig beskrivning av regionens drift- och investeringsverksamhet finns i delårsrapporten. Noterbart är att drift- och investeringsredovisningen inte ska vara en del av förvaltningsberättelsen utan utgöra egna delar. Detta är ett principiellt krav i LKBR som ställs på årsredovisningen, däremot återfinns inte motsvarande krav uttryckligen i RKR's normgivning.

Som framgår av avsnitt 2.1.1 har övergången till Lag om kommunal bokföring och redovisning inneburit förändring i regionens redovisningsprinciper. Dessa ändrade redovisningsprinciper har fått effekt på värderingen av pensionsfonden samt värdering av de finansiella anläggningstillgångarna enligt följande:

- I årsredovisningen 2018 uppgick det bokförda värdet i pensionsfonden till 4.038 mnkr, vilket motsvarade de finansiella instrumentens totala anskaffningsvärde per 2018-12-31. Marknadsvärdet för pensionsfonden uppgick i bokslutet 2018 till 4.381 mnkr. Omräkning av posten har skett till verkligt värde vilket innebär en ökning av den ingående balansen om 343 mnkr. Omräkningen har redovisats mot det egna kapitalet. Vi har i vår granskning utfört stickprov mot externa engagemangsbesked per 2018-12-31 för att säkerställa det verkliga värdet i den ingående balansen 2019. Stickprovet har skett utan anmärkning.
- Vid delårsperiodens utgång 2019-08-31 har värdering av pensionsfonden skett till verkligt värde och värdeförändringen har redovisats mot resultaträkningen. I resultaträkningen per 2019-08-31 redovisas en realiserad vinst till följd av värdering till verkligt värde om 616 mnkr. Värderingen sker utifrån senast kända uppgift om marknadsvärde på placeringen. Vissa av placeringarna sker i utländsk valuta och vid värderingen sker omräkning till växelkursen på balansdagen, vilket är i enlighet med LKBR 7 kap 9§. Vi har i granskningen utfört stickprov på värderingen och kontrollerat att omräkningen har skett enligt Riksbankens publicerade uppgift om växelkurs på balansdagen vid delårsperiodens slut. Stickprovet har skett utan anmärkning.
- Vid granskningen av delårsbokslut 2019-08-31 har konstaterats att det i andelar i Kommuninvest har ingått belopp som inte motsvarar utgifterna för tillgångens förvärv. Dessa belopp avser insatsemission i Kommuninvest om totalt 229 tkr, vilket har återförts mot eget kapital.

Av redovisningsprinciperna framgår att justeringar inte har gjorts av ingående balanser till följd av övergången till Lag om kommunal bokföring och redovisning. Justering av ingående balansen kommer att ske i samband med upprättande av årsredovisning 2019.

Vid granskningen av periodens resultat- och balansräkning för regionen har inga väsentliga avvikelser noterats.

Noter

Redovisningsprinciper för delårsrapporten anges som ett eget avsnitt i delårsrapporten. Det framgår att från och med räkenskapsåret 2019 är delårsrapporten upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning.

I delårsrapporten lämnas inte några särskilda upplysningar om säsongsvariationer, jämförelsestörande och extraordinära poster eller effekter av ändrade uppskattningar. Det har dock, i granskningen, ej framkommit att sådana poster finns.

Förändring av väsentliga ansvarsförbindelser framgår av balansräkningen.

2.1.3. Bedömning

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019.

Vi konstaterar att det är en fortsatt oroväckande nettokostnadsutveckling, där utvecklingen överstiger budgeterat utrymme. Särskilt de ökade kostnaderna för köpt vård och inhyrd personal är bekymmersamt. Prognosticerat resultat uppgår till +484 mnkr. I resultatet ingår orealiserade vinster som prognosticeras till 622 mnkr. Verksamhetens prognosticerade resultat före finansiella poster uppgår till -100 mnkr där underskottet främst förklaras av Hälso- och sjukvårdsnämnden som prognosticerar en negativ avvikelse mot budget även under 2019 med 253 mnkr. Vi bedömer kostnadsutvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden som fortsatt oroande.

2.2. God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige har fastställt ett dokument för budget 2019 och ekonomisk plan för 2020-2021 innehållande ett antal finansiella mål och verksamhetsmål (inriktningsmål mm).

2.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I delårsrapporten görs en avstämning mot årsprognosen avseende regionens finansiella mål som fastställts i budget 2019.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2019	Prognos 2019	Prognosticerad måluppfyllelse
Soliditet Soliditeten får inte understiga 30 procent utan att särskilda skäl anges i delårsrapport och årsredovisning.	39,8%	Målet uppfylls för året.
Årets resultat Resultat uppgår till 2 procent av verksamhetens nettokostnader inklusive värdeförändring av kortfristiga finansiella placeringar, vilket bedöms vara förenligt med god ekonomisk hushållning.	+484 mnkr, vilket motsvarar 5,1%.	Målet uppfylls för året.
Ekonomi i balans Respektive verksamhet ska bedrivas inom de budgetramar som fullmäktige har tilldelat.	Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Hållbarhetsnämnden prognosticerar underskott. Styrelsen och övriga nämnder prognosticerar en ekonomi i balans eller överskott.	Målet uppfylls ej för året.

Av redovisningen framgår att två av tre mål prognostiseras att uppfyllas.

Mål för verksamheten

I delårsrapporten redogörs för de fyra målområden som anger inriktningen för det politiska arbetet. Kopplat till varje målområde har fullmäktige preciserat ett antal satsningsområden där det specificeras vad Regionen ska göra. Status vid delårsperiodens slut, prognos för helåret samt kommentarer gällande respektive satsningsområde presenteras i delårsrapporten. Kriterier för vad som krävs för att respektive satsningsområde ska bedömas vara uppnått, delvis uppnått eller ej uppnått framgår dock inte.

Vidare noteras att prognos lämnas för Miljöprogrammets miljömål, men inte för fastställda mål inom andra program.

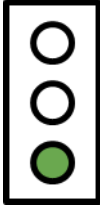
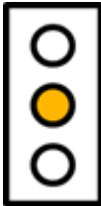
2.2.2. Bedömning

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019.

Vi konstaterar att resultatmålet beräknas att uppnås för helåret. Det är dock finansnettot om +584 mnkr (+249 mnkr år 2018) som bidrar till det positiva helårsresultatet. Finansnettot syftar till att säkerställa framtida pensionsutbetalningar. Det är därför väsentligt att regionen arbetar långsiktigt med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna för att möjliggöra framtida positiva resultat före finansnetto.

Vi bedömer att delårsrapporten redogör för hur långt Region Gävleborg har kommit i arbetet att uppnå de satsningar som finns kopplade till de fyra politiska inriktningsmålen för 2019. Rapporteringen av delårsutfall samt prognostiserat utfall per helår ger en god rapportering. Avsaknaden av tydliga kriterier för måluppfyllelse innebär dock att revisionen inte kan göra en fullständig bedömning av måluppfyllelsen.

3. Bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar	
Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?	Uppfyllt Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019.	
Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?	Delvis uppfyllt Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019. Vi bedömer att delårsrapporten redogör för hur långt Region Gävleborg har kommit i arbetet att uppnå de satsningar som finns kopplade till de fyra politiska inriktningsmålen för 2019. Avsaknaden av tydliga kriterier för måluppfyllelse innebär dock att revisionen inte kan göra en fullständig bedömning av måluppfyllelsen.	

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2019-08-19. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.